

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

745. Ad quos, & qualiter fiat devolutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

vel rejicere resignationes infra mensē, & intra eundem mensē illa conferre, quod nisi fecerint, privati sint illā vice facultate disponendi de iis, eorum provisione devolutā ad Papam ob contemptum Constitutionis Gregor. XIII. 87. id precipientis.

Questio 743. An devolutio immutet naturam, seu statum beneficii?

Respondeo negativē; fit enim cum onere & qualitatibus beneficii annexis in ejus institutione, & cum quibus conferendum in prima provisione; quia est prioris provisionis omittit surrogatio, & consequenter illius conditionem subire debet: neque censetur mutata prima, sed ea semper durat, perque ipsam devolutionem conservatur, ut Rota *decis. 774. p. 3. divers.* Lott. *cit. q. 24. n. 63.* Castrop. *loc. cit. num. 3.* citans Azor. *p. 2. l. 6. c. 27. q. 8.* Gonz. *gl. 46. n. 33.* Barb. *p. 3. de pot. Ep. alleg. 58. n. 11.* Gutt. *conf. 1. num. 42.* Lamb. *p. 3. l. 2. q. 7.* Selv. *p. 3. q. 49. &c.* Hinc sequitur, Superiorem, ad quem fit devolutio, teneri illud conferre eisdem personis, quibus ex fundationis lege vel alio jure speciali tenebatur conferre is, à quo facta devolutio. Lott. *n. 62.* Pirh. *ad rit. de concess. prab. n. 39.* citans Clem. *1. de suppl. neg. Pral. & Gl. ibi. v. monasterium.* & Abb. *in c. ne pro defectu. de elect. nu. 3.* proceditque id ipsum in provisionibus Apostolicis, quæ sunt tanquam de devolutis; eo ipso enim, quod Papa confert jure devoluto, censetur restringere provisionem suam ad ejus normam, nec velle uti plenitudine potestatis. Lott. *nu. 64.* citans Archid. & Jo. And. *in c. cum in tua. de consuetud. in 6.* Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 12. n. 39. & 43.* adeo ut subintret in hoc casu provisus à Papa in locum providendi ab inferiore, ita ut quemadmodum providendus de beneficio resignato in manibus Ordinarii tenetur intra 6. menses publicare, juxta Constitut. Gregor. XIII. ita etiam tenetur provisus ex ea vacatione ad Papam devoluta. Lott. *n. 65.* Et hinc jam in impetratione beneficiorum ad Papam devolutorum qualitates in institutione & fundatione beneficii appositæ Pontifici sunt exprimendæ, ut is, si ita sibi visum, valeat iis derogare; nam aliàs, tamen non exprimitur in supplicatione conditio ac qualitas in beneficii fundatione ei adjecta, Papa nihilominus intendat providere juxta dictas beneficii qualitates, licet illæ in precibus non fuerint expressæ. Corrad. *loc. cit. n. 46. & n. 47.* subdens id non solum intelligendum de qualitatibus in fundatione seu testamento, sed etiam quovis alio jure speciali adjectis. Quin etsi fundatio continet plures qualitates, omnes sunt Papæ aperiendæ. Corrad. *n. 48.* neque etiam in hujusmodi casu admitti solet à Papa generalis petitio derogationis plurium qualitatum in genere narratarum, v. g. si ipsa derogatio peteretur, quod ad omnes partes non expressas, aut in literis exprimendas; cum nunquam visum fuerit in Dataria Apostolica, hanc genericam derogationem admitti; eò quod tales esse possint qualitates in fundatione adjectæ, quæ non immeritò Pontificis animum ab hujusmodi derogatione retraherent. Corrad. *n. 50.* ex Rebuff. *in pr. rit. de devolut. n. 44.* quamvis aliàs, ut testatur idem Rebuffus, Curia Rom. in his devolutis soleat derogare fundationibus continentibus plura, v. g. ut beneficium obtinens resideat, intra annum fiat Sacerdos, non possit cum illo beneficio obtinere aliud. &c.

hæc tamen omnia speciatim in supplicatione narranda sunt, & nisi fiat, nihil proficit. Vide de his pluribus Corrad. Hinc etiam, licet in his, quæ spectant ad Prælatum jure devoluto non teneatur requirere consilium Capituli sui, ut Abb. per text. & gl. *in c. ne pro defectu. de elect. num. 6.* & Imol. *lib. n. 2.* si tamen beneficium, v. g. ex mente fundatoris erat ab inferiore conferendum cum consilio talis Capituli, tenebitur is, ad quem devoluta collatio, non aliter illud conferre.

Questio 744. Quis sit effectus devolutionis?

Respondeo: esse triplicem, primus (de quo jam immediate dictum) quod præservet naturam & qualitates beneficii immutatas. Lott. *l. 2. q. 24.* Secundus effectus illius consistit in eo, quod secum trahat executionem legis auctoritate, nimirum ipsam ablationem juris conferendi à collatore negligente, ita ut nulla admittatur mora purgatio. Lott. *nu. 53. & 54.* citans Abb. *in c. cum in cunctis. de elect. n. 6.* & *in c. literis. de suppl. negl. Rebuff. in pr. de devolut. n. 27.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 26. q. 15. &c.* adeo ut ipso jure fit irrita provisio facta à collatore negligente, cœptā jam devolutione, nisi de patientia toleretur. Lott. *n. 55.* sed de hoc infra, ubi de tempore, juxta quod facienda collatio. Tertius effectus devolutionis est, quod ea non solum inferiores collatores negligentes afficiat, sed omnes, etiam alios, ad quos ea gradatim fit, excepto Papæ, cui nunquam negligentia imputatur. Lott. *nu. 66.*

Questio 745. Ad quos, & qualiter fiat devolutio?

Respondeo primò: devolutio fieri nequit ad parem aut inferiorem; sed semper fit ab inferiore ad Superiorem, ut inferioris negligentiam suppleat. Castrop. *loc. cit. n. 2.* Lott. *cit. q. 24. n. 33.* unde si ad Papam propter affectionem & reservationem aliquam spectet provisio, impossibile est, ut ex quacumque procrastinatione ad alium fiat devolutio. Lott. *num. 34.* citans Cassad. *decis. 8. de prab. n. 3.* & Rotam *in Aquensi Archiepiscop. 11. Martii 1602.* Hinc ab Episcopo negligente conferre aut delinquente in collatione non fit devolutio propria ad Capitulum, Et licet jure antiquo, nimirum juxta *c. 2. de concess. prab. & c. cum in cunctis. de elect.* propter magnam communicationem Episcopi cum Capitulo, ab Episcopo ad Capitulum, & e contra à Capitulo ad Episcopum fiebat devolutio; jam tamen consuetudine inductum, ut à Capitulo fiat devolutio ad Episcopum, & non e contra. Castrop. *l. cit.* contrarium tamen tradit Pirh. *de concess. prab. n. 34.* citans pro hoc Rebuff. Azor. Abbat. &c. nimirum quod ab Episcopo vice versà fiat devolutio ad Capitulum, jure sic specialiter disponente propter dictam communicationem, quæ est inter Episcopum & Capitulum, tanquam inter caput & membra, ut meritò unius defectus ab altero suppleatur. Intelligendum autem id de beneficiis spectantibus ad solam Episcopi collationem, & quidem jure proprio, quatenus est illius Ecclesiæ Episcopus, in quo jure etiam Capitulum aliquo modo communicat: non autem spectantibus ad illum jure devoluto; eò quod quod ad beneficia devoluta non fit tanta communicatio inter Episcopum & Capitulum, dum ea non confert tanquam Episcopus Ecclesiæ suæ, sed merè per accidens, quæ

quatenus nimirum est Superior ordinarii collatoris negligentis conferre. Proceditque idipsum, ubi Episcopus scienter indigno contulit, confirmavit, instituit, ut Pirh. n. 35. Laym. in c. cum in cunctis, de elect. §. Clerici sanè. n. 7. Lott. num. 40. dicens, hunc esse casum specialem ratione dictæ communionis; uti hanc hujus mutæ devolutionis causam agnoscunt omnes in cit. c. 2. de concess. prab. & subdit n. 42. tunc Capitulum auctoritate canonis in ea parte efficit superius ipso Episcopo, & quocunque alio, juxta c. sanè. 2. de offic. Deleg. & c. ult. 93. distinct. ac ita non recedi à regula data; quod devolutio nunquam fiat ad inferiorem. Restringi verò hanc devolutionem ad beneficia, quæ Episcopus confert jure proprio, & non extendi ad ea, quæ confert jure devoluto, ait Lott. n. 4. citans Abb. post Innoc. in c. cum in cunctis, n. 7. Bellam. & Compostellan. ibid. Hinc, etiam si Episcopus & Capitulum inter se provisionem beneficiorum, quæ ad ipsos etiam simul pertinebant per turnos dividerunt, & Capitulum negligens fuit in provisione, vel scienter indignum providerit in suo turno, devolutio nequaquam fit ad Episcopum, sed ad Episcopi & Capituli Superiorem. Idem est, dum absque divisione in turnos simultanè conferunt Episcopus & Capitulum, & propter æqualitatem vocum neutra collatio concludit, Card. de Luca de benef. d. 1. n. 31. ubi is, quod tunc devolutio fiat ad Papam. Item dum aliàs Capitulum & Episcopus simultanè habent conferre, & absque eo, quod divisio facta sit per turnos, neglexerunt conferre, devolutio neque fit ad Episcopum, neque ad Capitulum, sed ad Superiorem illorum. c. 2. de concess. prab. quia cum tam Episcopus, quam Capitulum sit in culpa seu negligentia, ut supponitur, neutra pars inde commodum referre debet; & si in tali casu devolutio fieret ad Episcopum tanquam caput, videretur fieri devolutio ab eodem ad eundem, & ipsemet supplere negligentiam propriam. Idem est, si tunc devolutio fieret ad Capitulum. Pirh. loc. cit. n. 39. Ratio horum est, quod in tali provisione Episcopus non est Capitulo Superior, sed æqualis, & devolutio, ut dictum, nunquam fit ad parem, sed ad Superiorem. Castrop. loc. cit. n. 2. Garc. p. 10. r. 3. n. 37. Idem est, quando per canonicum, cui in turno Capituli ex commissione seu Ordine ipsius competit, non providetur intra tempus. Garc. n. 36. Quod si tamen Episcopus ex consuetudine vel concessione speciali simul etiam sit Canonicus capitularis suæ Ecclesiæ Cathedralis, & sic valens duplicem representare personam, interessendo actibus capitularibus veluti Episcopus seu Prælati, vel ut Canonicus interfuerit collationi beneficij, devolutio ob negligentiam fit ad eundem ut Episcopum, sive ut caput Capituli; quia tunc non supplet negligentiam propriam, sed Capituli; cum interessendo collationi beneficij non ut prælati; sed ut Canonicus, ut prælati non fuerit negligens, sed ut singularis canonicus unà cum cæteris Capitularibus, quemadmodum, ut habetur in c. penult. de appell. in 6. si contingat appellari à provisione Capituli, potest appellari ad Episcopum, si ipse interfuerit ut Canonicus; secus si ut Episcopus. ita ferè Pirh. de concess. prab. n. 39. juxta c. 2. tit. eod. Card. de Luca de benef. d. 1. n. 31. & d. 30. n. 19. nisi tamen ipse in hoc casu dolose impedierit, ne collatio fieret intra tempus datum ad conferendum; tunc enim devolutio non fiet ad ipsum, etiam si collationi in Capitulo interfuerit non tanquam Episcopus, sed

ut Canonicus: sed ad Metropolitanum (nisi dolus ille Episcopi probabiliter excuset Capitulum à negligentia, in quo casu Capitulum restitueretur in integrum) quia dolus non debet patrocinari. Pirh. loc. cit.

2. Respondeo secundò: hæc devolutio fit gradatim, & non per saltus; ita ut, si alius inferior Episcopo collator negligat conferre, non illico devolutio fiat ad Papam (excepto tamen illo casu, de quo paulò antè ex Parisio de negligente conferre resignata in manibus suis, ubi devolutio fit immediatè ab illo ad Papam) sed ad immediatum Superiorem, nempe Episcopum. Lott. cit. q. 24. n. 42. citans Abb. in c. 2. de concess. prab. n. 7. Caslad. decis. 8. n. 1. de prab. Rebuff. in pr. tit. de devolut. num. 17. &c. Hinc est, quod, qui impetrat beneficium tanquam devolutum ad Papam, necesse habeat justificare, omnium inferiorum, seu intermediorum scientiam; in infimo seu primo collatore de vacatione, in cæteris de devolutione ad eos factà. Lott. nu. 45. citans plures Rot. decis. intelligenda tamen hæc omnia, nisi versetur in exemptis, qui sunt immediatè subiecti Sedi Apostolica; tunc enim ad ipsam Sedem rectà, cum alium non habeat Superiorem, fit devolutio. c. cum singula. & c. licet. de suppl. negl. Pral. Lott. num. 47. Abb. Caslad. Rebuff. ubi ante. Idem est, dum ageretur de implicita devolutione per viam appellationis ad ipsam Sedem emissã, Lott. l. 3. q. 17. n. 104.

3. Respondeo tertio: fit igitur devolutio ab inferiore collatore ad Episcopum, seu Ordinarium loci, in quo sita sunt beneficia, ab Episcopo ad Archiepiscopum seu Metropolitanum, ab hoc ad Primatem, vel etiam Patriarcham, si illi subiectus est Metropolitanus. Castrop. cit. n. 2. Lott. cit. n. 43. qui tamen n. 44. ex Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 23. ait, illud de Patriarcha minus receptum esse) Pirh. de concess. prab. num. 34. Eadem intelligenda, dum neglecta presentatio, electio, nisi quod dictum illud: devolvi provisionem ad proximum Superiorem in electione in Cathedralibus, intelligendum sit de eo Superiore proximo, ad quem spectat potestas confirmandi electum; ita ut is tunc unico actu exercere possit electionem jure devoluto, & simul confirmationem jure proprio tanquam Metropolitanus; adeòq; talis provisio habeat vim electionis & confirmationis. Pirh. loc. cit. n. 38. citans Abb. in c. dilectus. de concess. prab. n. 3. unde cum jam hoc tempore promotio seu confirmatio Episcoporum, non ad Metropolitanum, sed ad Papam spectet, dum Capitulares neglexerunt eligere Episcopum, devolutio fit ad Papam, non ad Metropolitanum, etiam in Germania vi concordatorum. Pirh. loc. cit. de elect. Pralar. n. 98.

Questio 746. An igitur, si is, ad quem facta devolutio, hoc jure devoluto conferat indigno seu inhabili, devolvatur collatio ad ejus Superiorem; an verò revertatur ad primum collatorem?

Respondeo: si talis scienter conferat indigno, ita ut collatio ipso jure sit nulla, provisio devolvetur ad ejus Superiorem: si verò ignoranter contulit indigno, nulla fiet ab illo devolutio: si denique scienter contulit indigno, qui tamen ipso jure non erat indignus, sed postmodum per sententiam factus inhabilis, & ejus provisio irritatur, provisio revertitur ad primum collatorem; quia facta provisio validã, cessavit devolutio, & si postea